

ФЕДОРЧУК Сергій

Мукачівський державний університет

<https://orcid.org/0009-0001-8862-4955>e-mail: sergii.fedorchuk.wi@gmail.com

КОНЦЕПЦІЙНІ ПОЛОЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ВИРОБНИЧОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

У дослідженні аналізується проблематика формування та реалізації державної політики стимулювання розвитку підприємницького сектора національної економіки. У фокусі уваги перебувають питання регулювання розвитку підприємництва безпосередньо у виробничому секторі. Відтак, метою дослідження визначено напрацювання концепційних положень державної політики розвитку підприємництва у виробничому секторі економіки. Показано, що у сучасних умовах глобалізації та економічної нестабільності розвиток підприємництва у виробничому секторі стає ключовим фактором забезпечення економічного зростання, конкурентоспроможності та стійкості національної економіки. Доведено, що розвиток підприємництва у виробничому секторі економіки безпосередньо залежить від державної політики, яка є ключовим елементом функціонування суспільства та охоплює широкий спектр аспектів і характеристик, що формують основу стратегічно орієнтованого державного управління. Узагальнено підходи до встановлення пріоритетів та реалізації стратегічних цілей, що відповідають інтересам громадян, розвитку середнього, зокрема підприємницького, класу.

Ключові слова: підприємництво, підприємницький сектор, підприємницька діяльність, розвиток, виробничий сектор, державна політика, державне регулювання.

FEDORCHUK Sergii

Mukachiv State University

CONCEPTUAL PROVISIONS OF THE STATE POLICY FOR ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT IN THE PRODUCTION SECTOR OF THE ECONOMY

The study analyzes the issues of forming and implementing state policy to stimulate the development of the entrepreneurial sector of the national economy. The focus of attention is on the issues of regulating the development of entrepreneurship directly in the production sector. Therefore, the purpose of the study is to develop conceptual provisions of the state policy for the development of entrepreneurship in the manufacturing sector of the economy. It is shown that in modern conditions of globalization and economic instability, the development of entrepreneurship in the manufacturing sector is becoming a key factor in ensuring economic growth, competitiveness and sustainability of the national economy. It has been proven that the development of entrepreneurship in the manufacturing sector of the economy directly depends on state policy, which is a key element of the functioning of society and covers a wide range of aspects and characteristics that form the basis of strategically oriented public administration. The approaches to setting priorities and implementing strategic goals that meet the interests of citizens and the development of the middle, in particular, entrepreneurial, class are summarized. The analysis of entrepreneurial activity in the woodworking industry emphasizes the importance of strategic potential, which includes personnel, production, financial and other aspects necessary for the sustainable development of enterprises. Effective strategic management focused on innovation, optimization of production processes and greening of activities can significantly increase the competitiveness of the industry, promote regional economic development and adaptation to changing market conditions. State policy for the development of entrepreneurship in the manufacturing sector is a complex and multifaceted process that combines various conceptual models, such as neoclassical, Keynesian and institutional, the consideration of which allows forming a rational structure of instruments and means of state policy.

Keywords: entrepreneurship, entrepreneurial sector, entrepreneurial activity, development, manufacturing sector, public policy, public regulation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах глобалізації та економічної нестабільності розвиток підприємництва у виробничому секторі стає ключовим фактором забезпечення економічного зростання, конкурентоспроможності та стійкості національної економіки. Виробничий сектор не лише формує основу економічного потенціалу держави, але й відіграє центральну роль у створенні доданої вартості, забезпеченні зайнятості, стимулюванні інновацій та підтримці стабільного покращення внутрішнього валового продукту. В умовах посилення конкуренції на глобальних і внутрішніх ринках, зростання технологічних викликів, особливої ваги набуває ефективна державна політика, спрямована на розвиток підприємництва у цьому секторі.

Виробничий сектор виступає як основний двигун внутрішнього виробництва, експорту, інтегруючи національну економіку у глобальні ланцюги доданої вартості. Цей сектор забезпечує конкурентоспроможність національних підприємств на ринках, сприяє розширенню міцності внутрішнього ринку, покращенню торговельного балансу, підвищенню рівня валютних резервів, стабілізації національної грошової одиниці. Розвиток виробничого підприємництва також відіграє важливу роль у диверсифікації економіки, що знижує залежність від окремих галузей або експортних ринків, підвищуючи економічну стійкість перед зовнішніми шоками.

Розвиток підприємництва у виробничому секторі економіки безпосередньо залежить від державної політики, яка є ключовим елементом функціонування суспільства та охоплює широкий спектр аспектів і характеристик, що формують основу стратегічно орієнтованого державного управління. Вона відіграє вирішальну роль у визначенні напрямків розвитку суспільства, встановленні пріоритетів та реалізації стратегічних цілей, що відповідають інтересам громадян, розвитку середнього, зокрема підприємницького, класу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У більшості публікацій, які стосуються державної політики регулювання розвитку підприємницького сектору національної економіки (Р. Лупак, М. Куницька-Іляш та ін. [1,с.1785-1798], О. Базилінська [4,с.27-38], Т. Васильців, В. Волошин [6,с.32-51], С. Ілляшенко [8,с.11-12], І. Хоменко, Л. Волинець, І. Горобінська [12,с.86-92] та ін. дослідників) використовуються здебільшого традиційні підходи та практики щодо сприяння розвитку бізнесу.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Однак, сучасні виклики актуалізують питання нового бачення та застосування нового підходу до формування й реалізації державної політики стимулювання розвитку підприємництва у виробничому секторі національної економіки.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є напрацювання концепційних положень державної політики розвитку підприємництва у виробничому секторі економіки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Державна політика являє собою відносно стабільну, організовану і цілеспрямовану діяльність владних структур, спрямовану на вирішення конкретних проблем, усунення перешкод. Ця діяльність може бути реалізована як безпосередньо, так і через уповноважених представників або агентів, і має значний вплив на функціонування та розвиток суспільства, зокрема підприємництва.

У цьому контексті вибір конкретних інструментів політики, які застосовують органи державного управління, залежить від низки факторів. По-перше, це політична доцільність, яка визначається відповідністю інструментів стратегічним цілям і політичній платформі. По-друге, важливим є рівень суспільної прийнятності обраних заходів, оскільки будь-яка політика, яка не отримує підтримки з боку громадськості або ключових стейкхолдерів, може виявитися неефективною або навіть контрпродуктивною. Нарешті, ефективність політичних інструментів також має вирішальне значення, адже їхня здатність досягати поставлених цілей з оптимальними витратами ресурсів і зусиль визначає успіх державної політики в цілому.

Крім того, важливо розуміти, що державна політика є динамічним процесом, який може адаптуватися до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Залежно від контексту, влада може коригувати обрані інструменти політики, щоб забезпечити їхню максимальну ефективність і відповідність актуальним викликам та потребам суспільства. Це включає як довгострокове планування та розробку стратегій, так і оперативне реагування на нагальні проблеми через застосування відповідних заходів.

Таким чином, державна політика являє собою складний механізм, який поєднує політичну доцільність, суспільну підтримку та практичну прагматичність і ефективність у досягненні соціально-економічних цілей. Вона відіграє важливу роль у формуванні умов для стабільного розвитку суспільства, економіки, її секторів, у т. ч. виробничого підприємництва.

Дослідивши дефініції «державної політики», слід відмітити, що державна політика розвитку підприємництва у виробничому секторі є складним і багатограним процесом, який інтегрує різноманітні концепційні підходи та практичні інструменти (рис. 1), спрямовані на формування якісного економічного середовища. Вона орієнтована на стимулювання розвитку малих, середніх та великих підприємств суб'єктів господарювання, сприяючи їх адаптації до нових технологічних умов та підвищенню їхньої конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Неокласична економічна теорія державної політики розвитку підприємництва, у т. ч. у виробничому секторі економіки базується на кількох основних принципах, що спрямовані на мінімізацію державного втручання та створення умов для ефективного функціонування ринкових механізмів. Основні аспекти цієї теорії включають: (1) принцип ринкового саморегулювання. Неокласична теорія стверджує, що ринок є найефективнішим механізмом розподілу ресурсів, який автоматично забезпечує рівновагу між попитом і пропозицією. Відповідно, державна політика має обмежуватися лише створенням загальних умов для функціонування ринку, таких як захист прав власності та формування здорового конкурентного середовища; (2) мінімізація державного втручання, адже надмірне пряме штучне втручання може призвести до ринкових спотворень та неефективності. Тому державна політика має зосереджуватися на створенні сприятливих умов для підприємництва, таких як зниження податкового навантаження, дерегуляція і забезпечення свободи

економічної діяльності; (3) забезпечення конкурентоспроможності як основного двигуна економічного розвитку.

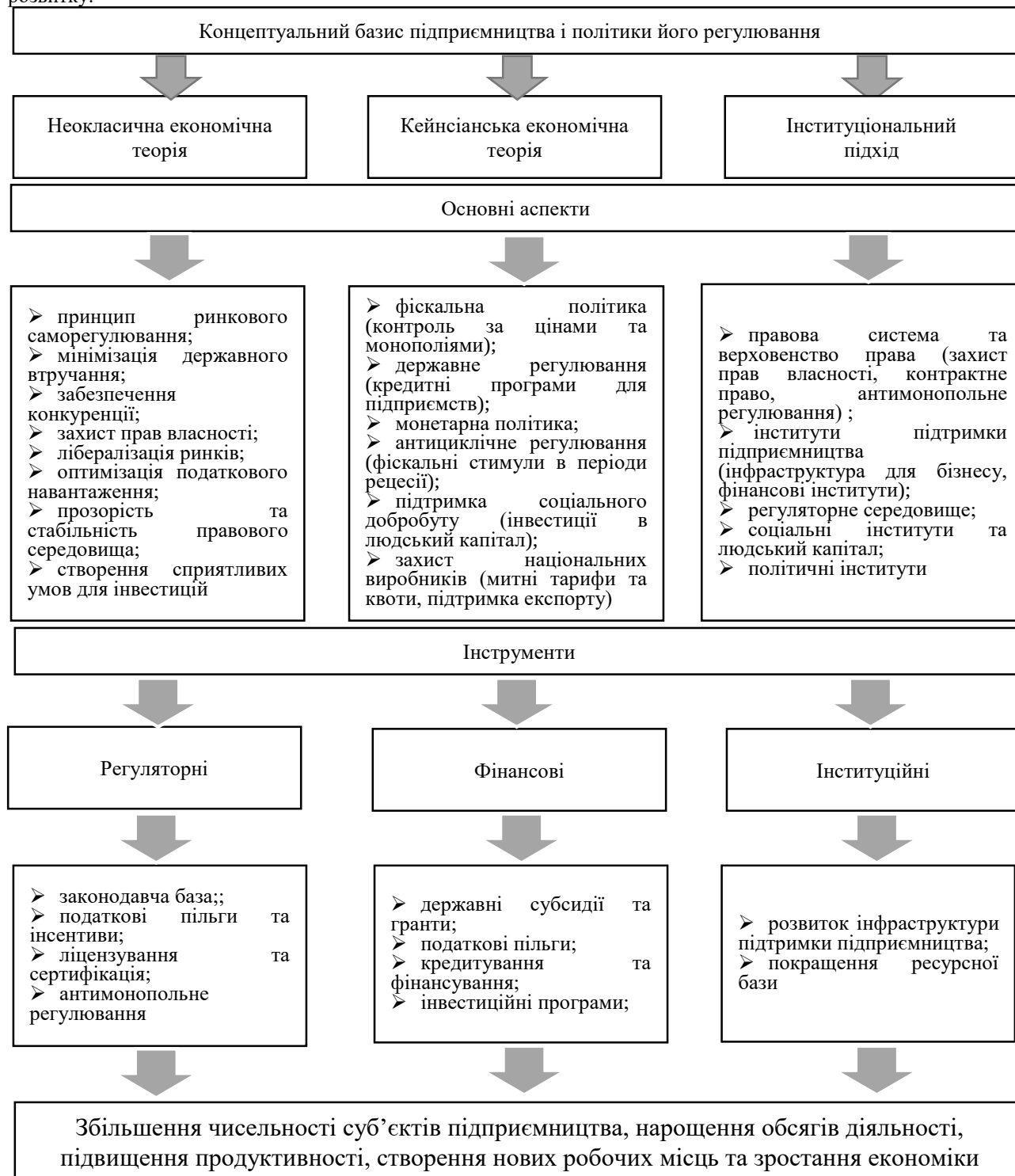

Рис. 1. Теоретичні підходи до формування інструментів державної політики розвитку підприємництва у виробничому секторі економіки

Власна розробка автора

Державна політика повинна бути спрямована на покращення умов для вільної конкуренції, зокрема через антимонопольне законодавство та недопущення практик, які обмежують конкуренцію на ринку; (4) захист прав власності, включаючи інтелектуальну власність, адже це є критичним для стимулювання інвестицій та інновацій у виробничому секторі, оскільки підприємці повинні мати впевненість у захисті своїх активів, інвестицій і результатів праці; (5) лібералізація ринків, зокрема зняття торговельних бар'єрів, лібералізація цін і зниження митних тарифів, що сприяє більшій інтеграції у світову економіку, розширенню ринків збуту, а також підвищенню ефективності виробничого сектору через конкуренцію з іноземними

виробниками; (6) зниження податкового навантаження як засіб стимулювання підприємницької активності. Низькі податки збільшують прибутки підприємств, що дозволяє реінвестувати кошти у розвиток виробництва, технологічні інновації та розширення ринків; (7) прозорість та стабільність правового середовища як необхідна умова для ефективного функціонування ринку. Державна політика повинна забезпечувати стабільні і прозорі правила гри для всіх учасників ринку, що зменшує невизначеність та ризики для підприємств; (8) акцент на важливості створення умов, що сприяють внутрішнім і зовнішнім інвестиціям, а саме лібералізація фінансових ринків, захист прав інвесторів, зниження бар'єрів для іноземних інвестицій та забезпечення макроекономічної стабільності.

Отже, неокласична економічна теорія пропонує державній політиці зосередитися на створенні умов для функціонування ринку, мінімізуючи втручання і дозволяючи ринковим силам саморегулюватися. У контексті виробничого сектору це означає підтримку конкуренції, захист прав власності, лібералізацію економіки та створення умов для вільного руху капіталу й інвестицій.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Аналіз підприємницької діяльності в деревообробній промисловості підкреслює значущість стратегічного потенціалу, що включає кадрові, виробничі, фінансові та інші аспекти, необхідні для сталого розвитку підприємств. Ефективне стратегічне управління, орієнтоване на інновації, оптимізацію виробничих процесів та екологізацію діяльності, може суттєво підвищити конкурентоспроможність галузі, сприяти регіональному економічному розвитку та адаптації до змін ринкових умов. Державна політика розвитку підприємництва у виробничому секторі є складним і багатоаспектним процесом, що поєднує різноманітні концепційні моделі, такі як неокласична, кейнсіанська та інституціональна, врахування яких дозволяє формувати раціональну структуру інструментів і засобів державної політики.

Таким чином, державна політика розвитку виробничого підприємництва – це цілеспрямована система заходів і інструментів, реалізована органами державної влади, яка спрямована на стимулювання зростання і конкурентоспроможності підприємств виробничого сектору через регулювання правових, економічних та організаційних умов їхньої діяльності. Вона формується з методів, механізмів та інструментів, особливостями яких у цьому секторі економіки є їх адаптивність до технологічних змін, високий рівень капіталоемності та значна залежність від ресурсного забезпечення.

Перспективи подальших досліджень мають зосередитися на розробленні бізнес-моделей, які дозволяють швидко адаптувати підприємницький сектор національної економіки до траєкторії сталого зростання.

Література

1. Lupak R., Kunytska-Iliash M., Berezivskiy Y., Nakonechna N., Ivanova L., Vasylytsiv T. Information and analytical support system of enterprise competitiveness management. *Accounting*. 2021. 7 (7), 1785-1798.
2. Tkalenko N., Shestakovska T., Zelisko I. Mechanism of Commercialization of Innovative Technologies in the Agroindustrial Sector. *International Journal of Recent Technology and Engineering*. 2019. Vol. 8, Iss. 4. pp. 57-62.
3. Бавико О.Є. Необхідність державного регулювання підприємництва та механізми його здійснення. *Ефективна економіка*. № 12. 2017. URL: chrome-extension://efaidnbmninnkpbpcjpcglclefindmkaj/http://elibrary.donnunet.edu.ua/427/1/Bavyko_article_01_12_2017_.pdf.
4. Базилінська О. Державне регулювання інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. №4(32). С. 27-38.
5. Безземельна Т.О., Сергеева Т.І. Організаційно-правовий механізм державного регулювання підприємницької діяльності. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2009. № 2. С. 22-26.
6. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Волошин В. І. Стратегічні імперативи державної політики протидії гібридним загрозам і забезпечення економічної безпеки України. *Економіка України*. 2021. Вип. 2. С. 32-51.
7. Воротін В.Є. Макроекономічне регулювання в умовах глобальних трансформацій : Монографія. К.: Вид-во УАДУ, 2002. 392 с.
8. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2003. 278 с.
9. Невар О. Інтегровані інноваційні рішення для розвитку деревообробної промисловості України. *UKRAINE INNOVATE: сучасні моделі для відновлення: зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конфер. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. С. 106-110.*
10. Омельченко О.В., Таран О.А. Нормативно-правове регулювання підприємництва в Україні. *Подільський науковий вісник*. №4 (28). 2023. С. 137-141.
11. Ткаченко С. Система державного регулювання підприємництва в Україні. *Збірник наукових праць ЧДТУ. Випуск 35. Ч. 1. С. 89-94.*
12. Хоменко І.О., Волинець Л.М., Горобінська І.В. Організаційно-економічний механізм функціонування і розвитку підприємств. *Київський економічний науковий журнал*. № 1, 2023. С. 86-92.
13. Ярова І.С., Мішенін Є.В. Інноваційний розвиток підприємництва в системі сталого розвитку лісового

господарства. Vilnius : Lithuania. International Scientific Unity, 2024. С 53-56.

References

1. Lupak, R., Kunytska-Iliash, M., Berezivskiy, Y., Nakonechna, N., Ivanova, L., Vasylytsiv, T. (2021). Information and analytical support system of enterprise competitiveness management. Accounting. no. 7 (7). pp. 1785-1798.
2. Tkalenko, N., Shestakovska, T., Zelisko, I. (2019). Mechanism of Commercialization of Innovative Technologies in the Agroindustrial Sector. International Journal of Recent Technology and Engineering. Vol. 8, Iss. 4. pp. 57-62.
3. Bavyko, O. E. (2017). The need for state regulation of entrepreneurship and mechanisms for its implementation. Efficient economy. no. 12. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://elibrary.donnuet.edu.ua/427/1/Bavyko_article_01_12_2017_.pdf.
4. Basilinska, O. (2022). State regulation of innovation and investment development of entrepreneurship. Problems and prospects of economics and management. no. 4 (32). pp. 27-38.
5. Bezzemelna, T. O., Sergeyeva, T. I. (2009). Organizational and legal mechanism of state regulation of entrepreneurial activity. State and regions. Series: Public administration. no. 2. pp. 22-26.
6. Vasylytsiv, T. G., Lupak, R. L., Voloshyn, V. I. (2021). Strategic imperatives of the state policy of countering hybrid threats and ensuring the economic security of Ukraine. Economy of Ukraine. Iss. 2. pp. 32-51.
7. Vorotin, V. E. (2022). Macroeconomic regulation in the conditions of global transformations. K. : Publishing House of the Ukrainian Academy of Sciences. 392 p.
8. Llyashenko, S. M. (2003). Management of innovative development: problems, concepts, methods: study guide. Sumy : University book. 278 p.
9. Newar, O. (2023). Integrated innovative solutions for the development of the woodworking industry of Ukraine. Lutsk : Veza-Druk. pp. 106-110.
10. Omelchenko, O. V., Taran, O. A. (2023). Normative and legal regulation of entrepreneurship in Ukraine. Podilsk Scientific Bulletin. no 4 (28). pp. 137-141.
11. Tkachenko, S. System of state regulation of entrepreneurship in Ukraine. A collection of scientific papers of ChDTU. Iss. 35. P. 1. pp. 89-94.
12. Khomenko, I. O., Volynets, L. M., Horobinska, I. V. (2023). Organizational and economic mechanism of functioning and development of enterprises. Kyiv Economic Scientific Journal. no. 1. pp. 86-92.
13. Yarova, I. E., Mishenin, E. V. (2024). Innovative development of entrepreneurship in the system of sustainable development of forestry. Vilnius : Lithuania. International Scientific Unity. pp. 53-56.